

สำเนาฉบับ

ที่ นร ๐๑๐๘/ ๒๕๕๑

คณะกรรมการตอบข้อหารือตาม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๕๑

เรื่อง ข้อหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ที่ สธ ๐๙๒๗.๐๒/๓๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
ที่ นร ๐๑๐๘/๑๒๐๐ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย แจ้งว่า ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๔๑๖/๒๕๔๗ ซึ่งมีประเด็นพิพาทบางส่วนเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในเรื่องผลบังคับใช้ของข้อบังคับตำบลโคกขาม เรื่องการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งไม่ได้นำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗(๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้ไม่อาจนำไปใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณกับผู้ฟ้องคดีได้ จึงมีผลเกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งหมด ที่มีผลใช้บังคับไปแล้วก่อนมีคำพิพากษาศูนย์ฯ จึงขอหารือว่าจะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรกับข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้มีการบังคับใช้ไปแล้ว โดยเฉพาะกรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมที่ได้จัดเก็บไว้แล้ว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเรื่องนี้โดยเชิญผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไปเข้าร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการฯ ด้วย แล้วเห็นว่า เนื่องจากตามมาตรา ๗๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติว่า "เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป" ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจหน้าที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายอำเภอได้ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้กำหนดวิธีการในการประกาศเผยแพร่ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่หารือมีสภาพเป็นกฎที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดว่า

ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗(๔) ถ้ายังไม่ได้นำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษานำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดมิได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร จึงมีผลทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะนำข้อบัญญัติมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดมิได้ เว้นแต่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นๆ ได้รับทราบข้อบัญญัตินั้นเป็นเวลาพอสมควรแล้ว

อนึ่ง คณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกต แจ้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องการใช้บังคับข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไปแล้ว ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสมควรเสนอให้มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเพิ่มเติมวิธีการประกาศใช้ข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีลักษณะเช่นเดียวกับการประกาศใช้เทศบัญญัติของเทศบาล ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งหากได้มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้เป็นไปตามนัย มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลทำให้ข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผยด้วยวิธีการ ใดอย่างอื่น อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจแนะนำให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ทางปฏิบัติได้เป็น ๓ แนวทาง ดังนี้

๑. การส่งข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือ
  ๒. ดำเนินการเผยแพร่ข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบอย่างทั่วถึง และเผยแพร่ข้อบัญญัติที่กำลังจะมีผลใช้บังคับให้ประชาชนทราบล่วงหน้าเป็นระยะเวลาพอสมควร
  ๓. กรณีมีผู้โดยประเด็นการไม่นำข้อบัญญัติไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเป็นข้อโต้แย้ง ควรแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลก็ยกประเด็นต่อผู้ด้วยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการประกาศเผยแพร่ข้อบัญญัติดังกล่าวโดยทางอื่นให้แพร่หลายพอสมควรแล้ว และบุคคลนั้นรู้ถึงข้อบัญญัติดังกล่าวมาก่อนเป็นเวลาพอสมควรแล้ว
- รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจียรชัย ณ นคร)

ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๘๕๕๒ - ๓ ต่อ ๕๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๖๖

ที่ สธ 0927.02/ 36

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

29 มกราคม 2551

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
รับเลขที่.....
วันที่.....
ปี.....

เรื่อง ขอรื้อการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือ ที่ นร 1311/605 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2542
2. สำเนาคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 416/2547

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีหนังสือ ที่ นร 1311/605 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ ตอบข้อหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ได้พิจารณาและมีความเห็น ว่า ข้อกำหนดของท้องถิ่นมีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่ หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่นแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาอีก ตามนัยของมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 นั้น

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย ขอเรียนว่า ต่อประเด็นดังกล่าวได้มีคดีขึ้นสู่ศาลปกครองกลางตามคดีหมายเลขดำที่ 453/2544 โดยมีนางนพพร กนกเวชยันต์ เป็นผู้ฟ้องคดี และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร เป็นผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งต่อมาศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ 416/2547 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2547 โดยมีประเด็นพิพาทบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 คือ ผลบังคับใช้ของข้อบังคับตำบลโคกขาม เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ.2541 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 32(1) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 โดยไม่ได้นำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ไม่อาจนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณกับผู้ฟ้องคดีได้ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2. ทั้งนี้ ผลตามคำพิพากษาดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ทั้งหมด ซึ่งได้นำไปบังคับใช้แล้วก่อนมีคำพิพากษานี้ กรณีจึงมีประเด็นพิจารณาว่าจะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรกับส่วนที่ได้มีการบังคับใช้ไปแล้วโดยเฉพาะกรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมที่ได้จัดเก็บแล้ว

ดังนั้น เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย จึงใคร่ขอรื้อต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา

28(2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าวเพื่อ
ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย หากผลพิจารณาเป็นประการใด
กรุณาแจ้งให้ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย ทราบด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมล ศรีสุขวัฒนา)

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

กลุ่มพัฒนาระบบกฎหมายและการอุทธรณ์

โทร 0 2590 4223, 0 2590 4252

โทรสาร 0 2591 8180